

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
 Олексій ЖИЛЬЦОВ
« » _____ 2023 р.

**ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ**

для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія



Київ – 2023

Розробники:

Столярчук Олеся Анатоліївна, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик;

Рева Олена Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладачі:

науково-педагогічні працівники кафедри психології особистості та соціальних практик

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти

Протокол від __ серпня 2023 р. № __

Секретар _____ (Тетяна ХОМИК)

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від « 21 » серпня 2022 р. № 8

Завідувач кафедри _____ Оксана СЕРГЄЄНKOBA

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія)

21.08.2023 р.

Керівник освітньої програми _____ Олесья СТОЛЯРЧУК

Робочу програму перевірено

01.09.2023 р.

Заступник декана _____ Роман ПАВЛЮК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

1. Опис програми практики

Найменування показників	Характеристика за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс	2(6)	2(6)
Семестр	3(11)	3(11)
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Кількість тижнів	2	2
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання практики

Мета – збагачення професійної компетентності студентів у галузі кризової психології, набуття ними навичок надання кваліфікованої психологічної допомоги особистості, що опинилась в складній життєвій ситуації, підвищення психологічної культури здобувачів.

Завдання практики:

- систематизація і розширення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця магістерського освітнього рівня, та удосконалення здатності їх творчого застосування на практиці;
- формування навичок комплексного використання психологічного інструментарію;
- збагачення умінь професійного спілкування з клієнтами;
- розвиток професійного мислення студентів, набуття ними досвіду творчого використання психологічних знань для вирішення конкретних завдань професійної діяльності;
- сприяння професійному самовизначенню та набуттю студентами професійної ідентичності через усвідомлення психологічних особливостей професійної діяльності психолога та передумов її опанування;
- формування індивідуального стилю професійної діяльності.

3. Результати проходження практики

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича практика зі спеціалізації забезпечує формування таких **загальних та фахових компетентностей**:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- СК12. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини.
- СК14. Здатність активізувати психосоматичні ресурси особистості для її ефективного функціонування в екстремальних і кризових ситуаціях.

Відповідно до Освітньо-професійної програми 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія, виробнича практика зі спеціалізації забезпечує оволодіння такими **програмними результатами навчання**:

- ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПР13. Диференціювати типи екстремальних ситуацій і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на людину.
- ПР16. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості.

4. Програма практики

Виробнича практика зі спеціалізації студентів у якості майбутнього психолога є складовою частиною професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти і згідно з навчальним планом організовується в 11 семестрі. Науково-методичною основою для

проходження виробничої практики зі спеціалізації є низка прослуханих студентами курсів, таких як «Екстремальна психологія з практикумом», «Теорія і практика сучасних психологічних досліджень», «Кризова психологія з практикумом», «Психологія насильства», «Психотехніки допомоги в ситуації втрати та горя», «Психологія допомоги особистості в умовах надзвичайних ситуацій», «Психологія залежної поведінки», «Практикум з кризового консультування» тощо та досвід, набутий під час проходження інших видів практик.

Прикладні завдання:

1. Аналіз основних запитів і груп клієнтів, що звертаються за психологічною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації.
2. Дослідження основних характеристик даного типу екстремальних, кризових, складних життєвих ситуацій, їх складових та чинників виникнення.
3. Створення графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів.
4. Розробка алгоритму психологічного супроводу особистості, що опинилась в складній життєвій ситуації.
5. Розробка пам'ятки (у формі буклету), що містить алгоритм психологічної самопомоги особистості, яка опинилась в складній життєвій ситуації, задля зменшення негативного впливу екстремальної чи кризової ситуації на різні групи постраждалих (профілактика емоційного вигорання, програма релаксаційних заходів, виявлення внутрішніх та зовнішніх ресурсів клієнта тощо).

Базою проходження виробничої практики зі спеціалізації здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти можуть бути Кризовий центр медико-психологічної допомоги на базі Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, центри практичної психології, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді, Київський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, центри зайнятості, неурядові організації, Центр організаційного розвитку Інституту людини. Для виконання завдань практики студенти можуть бути скеровані і в інші установи й організації, де здійснюється практична діяльність психологічного спрямування.

Предметом практики є змістові, організаційні, навчально-методичні аспекти практичної діяльності психолога.

Змістовий модуль 1.

Ознайомлення зі змістом діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології

Перший етап – ознайомчий.

На цьому етапі студент здійснює:

– ознайомлення з особливостями роботи психолога, що практикує в галузі екстремальної та кризової психології, вивчення нормативно-правової документації його фахової діяльності;

- аналіз основних запитів та груп клієнтів, що звертаються за психологічною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації; дослідження основних характеристик даного типу екстремальних, кризових, складних життєвих ситуацій, їх складових та чинників виникнення;
- розроблення графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів;
- на основі аналізу конкретних звернень клієнтів розробляє алгоритм психологічного супроводу особистості, що опинилась в умовах екстремальної, кризової, складної життєвої ситуації.

Змістовий модуль 2.

Психологічні практики та навички діяльності психолога в галузі екстремальної та кризової психології

Другий етап – основний.

На цьому етапі студент здійснює:

- розробку пам'ятки (у формі буклету), що містить алгоритм психологічної самопомоги особистості, яка опинилась в складній життєвій ситуації, задля зменшення негативного впливу екстремальної чи кризової ситуації на різні групи постраждалих (профілактика емоційного вигорання, програма релаксаційних заходів, виявлення внутрішніх та зовнішніх ресурсів клієнта тощо);
- рефлексію результатів практики та підготовку звітної документації (інфографіка аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів організації, алгоритм психологічного супроводу особистості, що опинилась в складній життєвій ситуації, пам'ятка психологічної самопомоги; звіт, щоденник практики);
- підготовку презентації за результатами практики до захисту;
- участь у звітній конференції з практики та складання заліку.

5. Контроль навчальних досягнень

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Розробка графічного зображення (інфографіка, діаграма) результатів аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів, що звертаються за психологічною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації	20	1	20		

Розробка алгоритму психологічного супроводу особистості, що опинилась в умовах екстремальної, кризової, складної життєвої ситуації	30	1	30		
Розробка пам'ятки (у формі буклету), що містить алгоритм психологічної самопомоги особистості, яка опинилась в складній життєвій ситуації, задля зменшення негативного впливу екстремальної чи кризової ситуації на різні групи постраждалих (профілактика емоційного вигорання, програма релаксаційних заходів, виявлення внутрішніх та зовнішніх ресурсів клієнта тощо).	30			1	30
Створення презентації, оформлення щоденника, написання звіту	20			1	20
Разом			50		50
Максимальна кількість балів: 100					

5.2. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Контроль роботи студентів під час проходження ними виробничої практики зі спеціалізації відбувається відповідно до її етапів. Критерії оцінювання роботи студента під час практики викладені у таблиці 5.2.

Таблиця 5.2

Зміст і критерії оцінювання роботи студента

Зміст роботи та її функціональне призначення	Форма звітності	К-сть одиниць	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. 1.Результати аналізу кількості звернень та змісту запитів клієнтів, що звертаються за психологічною допомогою в екстремальній чи кризовій ситуації (визначення спроможності студента до диференціації типів екстремальних ситуацій, самостійного узагальнення, систематизації інформації, формулювання кваліфікованих висновків)	Інфографіка	1	20
2.Алгоритм психологічного супроводу особистості, що опинилась в умовах екстремальної, кризової, складної життєвої ситуації (виявлення здатності	Алгоритм	1	30

студента до здійснення різних видів діяльності кризового психолога, надання психологічної допомоги особистості у кризовому стані для активізації ресурсів її життєстійкості)			
Змістовий модуль 2. 1. Пам'ятка (у формі буклету), що містить алгоритм психологічної самопомоги особистості, яка опинилась в складній життєвій ситуації, задля зменшення негативного впливу екстремальної чи кризової ситуації на різні групи постраждалих (виявлення вміння студента розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини)	Пам'ятка	1	30
2. Оформлення звітної документації (визначення здатності студента до рефлексії, оцінювання й оформлення результатів практики)	Презентація, звіт	1 1	10 10

5.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку.

5.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного опанування

6. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Поліщук С.А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів. Суми: Університетська книга, 2013. – 134 с.
2. Система практик у професійній підготовці психологів : навч.-метод. посібник / за ред. Г. К. Радчук. – Тернопіль : ТНПУ, 2017. – 416 с.

Додаткова література:

1. Гончарук Н. М. Психологічна практика: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2007. 176 с.
2. Двіжона О. В. Руснак І. С. Методика викладання психології. Чернівці : Рута, 2006. 232 с.
3. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О.В. Тімченка – К.: ТОВ "Август Трейд", 2007. – 502 с.
4. Жуков С. М., Самойлов В. В. Викладання психологічних дисциплін у сучасних навчальних закладах: навч. посіб. Артемівськ: ДонУП, 2015. 435 с.
5. Сазоненко Г.С. Компетентність у системі неперервної освіти: акмеологічна модель : наук.-метод. посіб. Макарів: Софія, 2013. 416 с.

Додаток 1

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

студента _____ курсу, спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

за період з « _____ » _____ 20__ року по « _____ » _____ 20__ року

Місце проходження практики _____

Викладач-керівник _____

Дата	Вид роботи	Відмітка про виконання

_____ Підпис студента
 _____ Підпис викладача

В щоденник практики заносяться всі поточні заходи, пов'язані з проходженням практики, інші види робіт (робота в онлайн бібліотеці, консультації з викладачем і т.п.).

Додаток 2

ФАКУЛЬТЕТ _____

Кафедра _____

ЗВІТ

про проходження виробничої практики зі спеціалізації
 студентом ____ курсу, спеціальності _____

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

в період з « ____ » _____ 20__ року по « ____ » _____ 20__ року

Проходив (ла) виробничу практику зі спеціалізації в

Керівник практики:

_____ (посада, прізвище, ім'я, по-батькові)

За період практики мною було виконано такі види роботи:

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики, включаючи опис сформованих чи збагачених загальних і фахових компетентностей.
2. Побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

_____ Підпис студента
_____ Підпис керівника
від бази практики